

UČITELJI PRIPRAVNICI IN NJIHOV POLOŽAJ

Dragi tovariš urednik!

Šolsko leto se bliža svojemu koncu in s tem v zvezi je postalo aktualno vprašanje premestitve nas mladih slovenskih učiteljev v Južni Srbiji nazaj v Slovenijo. Prišel je čas za odločitev. Toda, verjemite mi, dragi tovariš urednik, da ne vem, kaj naj storim. Poglejte v čem je stvar:

V »Tovarišu«, ki ga prejemam in v drugih slovenskih časopisih, v kolikor jih dobim, stalno čitam o napadih na nas — slovenske učitelje. V visokih planinah ob bolgarski meji živim, daleč od vsega tega dogajanja, pa si zato ne morem ustvariti jasne slike, zakaj vsi ti napadi. Prav za prav tem, saj sem si ustvaril jasno sliko o vsem tem, in trdno sem uverjen, da je ta moja slika prava, ker sem vse do zadnjega živel v Sloveniji, pa jo dobro poznam. Toda kaj mi pomaga to, če se vrnem nazaj v Slovenijo, pa bom tam slab učitelj, narodu škodljiv, zapeljiv, njegov in ne vem, kaj še vse. In če bi tudi hotel biti drugačen, verjemite mi, dragi tovariš, saj ne bom mogel. Ni, da bi v svojem triindvajsetem letu menjal svoje prepričanje in svojo naravo, to bi se moglo storiti takrat, ko sem bil še otrok, ko prepričanja še nisem imel, zdaj pa je prepozno. Slab in nenaroden učitelj, narodu škodljiv in zapeljivalec njegov, vidite tovariš urednik, pa zopet nočem biti. Zato res ne vem, kaj naj storim.

Poglejte, tu doli učim deco tega naroda, ki ga v začetku, ko sem prišel, prav nič nisem poznal, ne njega samega, ne duše njegove in ne njegovih potreb. Pa mi ni nihče rekel, da sem tujec, da nisem odrasel sredi njih in iz njih. Kot katolik sem naučil njihovo najmlajšo deco v prvem razredu, v njihovi pravoslavni veri se pokrižati, pravoslavni očenaš moliti, še sedaj jih učim, vse štiri razrede, pravoslavne veroizpovedi, ker duhovnik ne more priti tako daleč v te moje hribe. In vsak dan prekrizam roke na prsih z njimi, da molimo pravoslavno molitev pred in po pouku. Kadar je hišna slava pri kakem kmetu, se pri obredni rezanja kolača prekrizam po naše, molim po naše. Pa, vidite, še nihče mi ni očitil, da sem katoličan in da sem zato narodu tujec, da odtujujem njihove otroke Bogu in da je naša šola brez Boga. Ni ga, ki bi me sovražil, ne za to, ne za ono. Nasprotno, verjemite mi, zelo radi me imajo in boje se, da drugo leto ne bi odšel. Pa ne mislite, da morda niso verni, in da jim je zato vse eno, kakšne vere je njih učitelj. Ne, tovariš urednik! Vi sami dobro veste, da je bila njih vera in cerkev tista, ki jim je ohranila njih narodno zavest in ponos, njih ljubezen do svobode in svoje zemlje, da niso utonili v turškem morju, ki jih je preplavilo za dolgo dobo 540 let. Vera in cerkev jih je rešila — kako bi se moglo to zgoditi, če narod ne bi bil veren.

Nisem jih učil, kako naj sejejo in orjejo — »kako prideluje se krompir najboljši, kako odpravljajo se ovcam garje« — kot sta zapisala Prešeren in »Toti list«, pa me imajo vseeno radi. Da sem dober učitelj, pravijo. Nisem jim ustanavljal prosvetnih društev, niti drugih, pa zopet me imajo radi. To spravljajte, gospod urednik, v zvezo z njih kulturo. To je prava srčna kultura. Neka širina je v srcih teh ljudi tukaj, nič zaprtega in nič črnega ni v njih dušah. Zreli in zdravi so ljudje v svojih srcih, kajti veliko trpljenje jih je napravilo zrele. Prav nad mojo vasjo, tovariš urednik, so planine »Čupino brdo« in »Redke bukve«, ki sta v svetovni vojni tako jasno dokazali zrelost in življenjsko sposobnost tega naroda.

Upam, da me, tovariš urednik, sedaj razumete, zakaj res ne vem, kaj naj storim. Ali naj se vrnem nazaj v Slovenijo ali naj ostanem tukaj. Tujec v slovenski zemlji, kot učitelj, ne bo hotel postati. Ne hotel bi, da bi narodu škodoval in ga zapeljeval. Razumeli pa me boste, da tukaj zopet ne bi rad ostal. Mlad sem še, pa mi je težko živeti brez duševne hrane, ki jo tu nimam.

Veste — tovariš urednik — v tistih treh letih, ko sem čakal na učiteljsko službo, sem si služil kruh v pisarnah trgovskih podjetij. Svetujte mi, ali ne bi bilo bolje, da se vrnem zopet nazaj v trgovino. Vse nekam bolj pošteno se mi zdi tam, kot pa je poštenje pri napadih na slovensko učiteljsko. Se ne godi tudi Vam tako, gospod urednik?

Vidite, zaradi vsega tega, ne vem kaj bi. Vi ste najbližji temu dogajanju, zato sem se obrnil na Vas za svet. Pričakoval ga bom. Prosim Vas. Če pa od Vas ne dobim, se bom obrnil na uredništva vseh slovenskih časopisov zanj. Pa mi ne zamerite tega zadnjega stavka.

Vas tovariško pozdravljam!

DRAGI TOVARIŠ!

Prav dobro razumem, da so razni napadi na učiteljsko delovanje na Vas tako porazno, da se sprašujete, ali bi bilo bolje ostati na sedanjem mestu nego zaprositi za premestitev v Slovenijo. Naj Vam svetujem, pravite! Toda tega ne morem. Če zadevo dobro premislite, boste uvideli, da je vendarle najpametnejše, če zadevo sami preudarite in se odločite za ono, kar se Vam dozdeva boljše.

Glede napadov samih Vam pa v tolažbo povem, da ti ne prihajajo iz ljudstva, marveč so samo umski proizvodi nekaterih prenapetih, ki bi seveda prav radi pridobili popoln vpliv na ljudstvo in mu sugerirali svojo voljo. Toda tudi naše ljudstvo ima svoje poglede na učiteljsko in ga spoštuje in ceni, čeprav to nekaterim posameznikom ni po volji.

Tovariške pozdrave Vam pošilja

urednik.

Splošne vesti

— Zadruga »Učiteljski dom« razpisuje službo upravnika. Prosilci, ki morejo biti samo upokojeni učitelji, naj predložijo svoje prošnje »Učiteljskemu domu« v Ljubljani, Žibertova ulica 27, najkasneje do 8. junija t. l. Pozneje dospele prošnje se ne bodo upoštevale. V prošnji naj prosilci navedejo število družinskih članov in kratek opis svojega življenja. Službo bo nastopiti najkasneje 15. julija 1940.

— Loterija za dograditev šole. Krajevni šolski odbor v Lokavcu pri Rimskih Toplicah gradi novo šolsko poslopje, ki je še v surovem stanju. Ker za nadaljevalna dela ni denarnih virov, a je dograditev šole nujna,

priredi krajevni šolski odbor dne 29. junija 1940. loterijo, katere čisti dobiček je namenjen za nadaljevalna dela pri gradnji novega šolskega poslopja v Lokavcu. — Upraviteljstvo šole, odnosno krajevni šolski odbor se obrača zlasti na učiteljsvo s prošnjo, da podpre našo težnjo z vso naklonjenostjo in nam pomaga dograditi novi šolski hram s tem, da čimbolj aktivno pomaga pri razpečevanju srečk. — Ker živimo v nejasni situaciji, zato bo naše delo dvojno težko, toda prav radi tega naj ne bo učitelja med nami, ki bi odklonil svojo pomoč, kajti dvojno potrebna je. Za trud in požrtvovalnost se najtopleje vnaprej zahvaljuje Pavlič Ivan, preds. kraj. šol. odbora; Meta Feldin Kunčeva, šol. upr.

Osebne zadeve

—i V IV./2. položajno skupino je napredoval Mihelič Josip v Ljubljani.

—i V V. položajno skupino so napredovali: Lavrič Pavel v Ljubljani, Omerza Marija v Trbovljah, Štular Franc v Ljubljani, Zenko- vič Ema v Trbovljah, Podlesnik Franica v Ribnici na Pohorju, Mravljak Karel v Zrečah.

—i V VI. položajno skupino so napredovali: Grom Milan v Babnem polju, Bizjan Franc v Trzinu, Štubelj Miroslav v Murski Soboti, Golobič Amalija v Seranjevcih, Kamberger Jože v Murski Soboti, Ferencak Edmund, Dol pri Hrastniku, Rojce Ana v Liti, Hribnik Vida v Frankolovem, Šetinc Matija pri Sv. Pavlu pri Preboldu, Kurdijan Karolina v Smarjah pri Jelšah, Šetin Marija v Smartnem pri Gornjem gradu, Gorup Celestina v Krčevini, Zdešar Dora na Brezjah, Ljubljana-okolica, Kraševac Danica v Toplicah pri Liti, Ozmet Cecilija pri Sv. Tomažu pri Ptuj, Gošutnik Silvester pri Sv. Pavlu pri Preboldu, Bratko Rudolf v Radečah pri Zidanem mostu, Taufer Vida v Stični na Dol, Virant Stanko v Dolnji Lendavi, Verčovnik Josip v St. Ilju pri Velenjah, Pavlič Ivan v Koblju pri Slovenj Gradcu, Osterc Jožica v Kapeli pri Ljutomeru, Zehelj Alfred v Gornjem gradu, Vončina Drago, okr. šolski nadzornik v Črnomlju, Jančigaj Stanislav pri Sv. Juriju ob Taboru, Lenarčič Mihael v Stari lipi pri Črnomlju, Petrič Jerica v Šmihelu pri Novem mestu, Justina Marija v Murski Soboti, Kreft Ana v Ljubljani, Šoban Marija v Smarju pri Grosupljem, Jetnik Štefanija v Mariboru, Vindišman Terezija v Hajdini, Pahor Angela, Sv. Kunguta, Keržič Franciška, D. M. v Polju, Horvat Janko, Ba-

kovi, Serajnik Angela, Dovje pri Radovljici, Mah Leopold, Šmarje pri Jelšah, Firman Ana, Toplice (Litija), Počak Leopoldina, Radmirje (Gornji grad), Hvala Franc, Krtina, Pfundner Angela, Cerklje pri Kranju, Kambič Rudolf, Vinica, Vončina Majda, Črnomelj, Dular Valerija, Kamnik, Jamovič Ivan, Šmarjeta (Novo mesto), Gorup Ernestina, Sv. Florijan (Kopice), Zagar Marija, Brežice, Kočarič Josip, Sestiba (Dol. Lendava), Toni Terezija, Begunje pri Cerkljici, Benedik Marija, Bled, Bambar Ciril, Stara vas (Brežice), Pogačnik Marija, Smlednik, Ivana Rečnik, Sv. Marjeta (Maribor, levi breg), Jurancič Leopold v Telčah pri Krškem, Kočevar Marica, Studenci pri Mariboru, Mahkota Pavla, Dol pri Hrastniku, Lanšak Marta, Trbovlje, Širjan Marija, Brežice, Pipan Justina, Smartno (Ljubljana-okolica), Zidar Milovan, Lemberger, Hrajer Vida, Hrastnik, Perme Josipina, Vače pri Liti, Militarov Verena, Gornje Pirniče pri Medvodah, Duler Kristijan, Trbovlje, Zukman Verena, Jesenice, Velušček Ivan, Sv. Barbara, Tavčar Ljudevit, Borovnica, Kren Ana, Kočevska Reka, Fran Pavla, Maribor, Mralja Slavko, Slovenj Gradec.

—t »Kmetje včeraj in danes« je naslov najnovejši knjigi, ki jo je spisal Ig. Koprivec, pisatelj - domačin Slovenskih gor. Na 281 straneh se opisuje v lepem pripovednem slogu življenje našega kmetovalca in vinčarja ter najlepših in najzanimivejših delov slovenske zemlje. — Knjiga stane s poštnino vred 66 din. Naročite jo pri Knjižarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali njeni podružnici v Mariboru.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—i Hrvatski učitelji morajo odgovoriti na 1600 vprašanj. Ob zaključku tečaja za šolske nadzornike v banovini Hrvatski je tečajnike obiskal tudi predsednik »Seljačke Sloge« Rudolf Herceg. Obširno jim je govoril o kulturnem dvigu vasi in o nalogah Seljačke Sloge. Inteligenca, zlasti učiteljstvo, mora biti kmetu sodruden, toda šele tedaj, ko spozna kmetško življenje in kmetško kulturo, kakršno imajo samo Hrvati, ne pa tudi drugi narodi na svetu. S hrvatskim narodom ne more sodelovati, kdor ne pozna njegovega življenja. Naloga učiteljsva je zatorej, da odgovarja na 1600 vprašanj, ki jih je postavil v svoji »Osnovi« pokojni Ante Radić. Razen tega bo posle »Hrvatske enciklopedije« dajala važna navodila in bo kazno, da si to delo nabavi vsaka hrvatska ljudska šola. Prosvetni šef dr. Izidor Škorjač pa je poudaril posebno veselje, da so se tokrat zbrali na tečaju v Zagrebu prvi skupno šolski nadzorniki Hrvati in Srbi. Sodelovanje mora biti v duhu naukov pokojnih bratov Radićev, ki sta postavljala

kmetski stan na prvo mesto in zatorej morajo biti s tem duhom prežeti enako vsi Hrvati in Srbi, nadzorniki kakor učitelji, da bodo lahko prav služili svojemu poklicu. (»Jutro«, 19. V.)

—i »Naš Glas« od 15. maja prinaša daljši uvodni članek pod naslovom: »Draginja in naš obstanek«, v katerem trdi med drugim tudi sledeče: »Za nas Slovence je važno zlasti še to, da je v vsi državi največja draginja v Ljubljani, kjer so se podražile življenjske potrebe po uradnem indeksu že do februarja za 23 %. Nato sledi Beograd s 16 %, Zagreb 14 %, Banja Luka 13.9 %, Novi Sad 13 %, Niš 12 % podražitvijo itd.«

—i »Zavzemite se za trgovstvo.« Pod tem naslovom je izšel članek v »Trgovskem listu« od 17. maja, ki pravi med drugim tudi: »Zakaj hujskanje ravno proti trgovstvu, kakor da je vprav ono povzročitelj draginje? Zakaj pa se nič ne ukrene proti že naravnost katastrofalnemu dviganju cen kmetških proizvodov, te cene rastejo iz dneva v dan in neprestano povečujejo draginjo.«

Mladinska matica

—mm Pravico do knjig Mladinske matice imajo le oni naročniki, ki so plačali 9 obrokov po din 2,50 za »Naš rod« in doplačajo še 10. obrok, to je din 2,50 za knjige. Tisti naročniki, ki niso plačali vseh din 25, knjig ne prejmejo. Če želijo imeti knjige, morajo naročiti še manjkajoče jim številke »Našega roda«, tako da bodo imeli celoten letnik. Deseti obrok za knjige mora biti nakazan najkasneje v prvem tednu junija. Šole prejmejo le toliko garnitur knjig, kolikor imajo celoletnih naročnikov.

—mm Neka šola nas vprašuje, koliko garnitur prejme. Pri prvih dveh številkah je imela 54 naročnikov, od teh dalje pa 71. Šola prejme samo 54 garnitur knjig. Vseh 71 garnitur prejme šola le, če onih 17 učencev, ki niso bili naročniki od začetka, doplačajo naravno za prvi dve številki.

—mm V letošnjih rednih publikacijah Mladinske matice izidejo sledeče knjige:

1. Josip Ribičič: »Upornice«.
2. Arnošt Adamič: »Ljudje v viharju«.
3. Pavel Kunaver: »Zakladi sveta«.

Vse tri knjige bodo ilustrirane. Ilustracije k »Upornicam« je izdelala Trčkova, Adamičovo povest je ilustriral Jakac, »Zakladi

sveta« pa bodo imeli več fotografskih posnetkov.

—mm Ob koncu šolskega leta razveselite odlične učence z darovi v knjigah. Priporočamo vam posebno knjige naših izrednih publikacij. Zahtevajte cenik!

—mm Še vedno lahko dobite posamezne številke nekompletnih letnikov »Našega roda« pri skupnem naročilu najmanj 10 izvodov po 20 par.

—mm Da ne bo zamere in neljubega presenečenja ob koncu leta, prosimo poverjenike Mladinske matice, da opozorijo vse one naročnike, ki niso naročili vseh števk »Našega roda«, da nimajo pravice do knjig in da jih ne dobijo, če ne naročijo še manjkajočih jim števk.

—mm Število naročnikov se je gibalo pri posameznih letošnjih številkah »Našega roda« takole:

Pri 1. številki	21.100 naročnikov
" 2. "	20.963 "
" 3. "	21.200 "
" 4. "	20.504 "
" 5. "	20.619 "
" 6. "	20.563 "
" 7. "	20.526 "
" 8. "	20.360 "
" 9. "	20.228 "

Leto 1936.: Desetletnica zbora, množestveno vstopanje novih pevcev v zbor in odhod starejših pevcev; najkritičnejše leto za UPZ, ker so hotela učiteljska sreska društva zaradi težkih materialnih izgub odtegniti zboru svojo podporo, vendar do tega, zahvaljujoč se tovariški uvidevnosti, ni prišlo. Zbor je nastopil v Rogaški Slatini (veliko učiteljsko zborovanje) in izvedel še kratko turnejo po Prekmurju z nastopi v Murski Soboti, Ljutomeru in Ptuj.

Leto 1937.: Pevska turneja po Srbiji v proslavo 25letnice njenega osvobođenja (Borovo, Beograd, Kragujevac, Niš, Leskovac, Kumanovo in Skoplje).

Leto 1938.: Ljubljana in Maribor (20letnica osvobođenja obmejnih sreskih društev). Leto 1939.: Pevska turneja po Bosni in Dalmaciji z nastopi v Slavonskem Brodu, Zenici, Sarajevu, Mostarju, Dubrovniku in Splitu. UPZ je nastopil tudi na proslavi 50letnice ustanovitve skupne slovenske učiteljske organizacije v Ljubljani.

Leto 1940.: O vzrokih neuspehov z izvedbo nastopov v tem letu bomo govorili v prihodnjem članku.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Naša gospodarska organizacija

—g Zadržnikom Učit. samopomoči. V zadnjih dneh aprila 1940. Vam je poslala zadržna uprava položnice za nakazilo članskega prispevka. Redni člani so že v veliki večini storili svojo dolžnost. Pogrešamo pa nakazila za večje zneske, ki smo jih sporočili tem članom v zaprtih pismih. Ne odlašajte z nakazili na drugi, tretji mesec, na velike počitnice! Zneski se večajo, plačila so težja, raznih potreb pa vsak dan več.

Šolski radio

—r Torek, 28. maja: Pokrajinska oddaja: »Celje nekoč in danes.« Izvajajo učenci (-ke) I. deške in I. dekliške ljudske šole iz Celja. Vodi g. učitelj Fran Roš. Program: 1. Nekaj uvodnih besed. 2. Mladinski pevski zbor I. deške in dekl. šole v Celju pod vodstvom skladatelja g. Cirila Preglja izvaja pesmi, skladbe Cirila Preglja, večglasno: a) Slovenska zemlja, b) Večerna, c) Oslitček in petelinček, d) Pomlad, d) Srečali smo mravljo, e) Črni kos, f) Osamljeno doni zvonček mili (ruska narodna), g) Splavarska. 3. Točki e) sledi razgovor učenec »Celje nekoč« (ogled muzeja in spomenikov). 4. Točki g) sledi razgovor učencev »Celje danes« (ogled mesta in izleti v okolico). 5. Eventualno se dodasta še pesmi, skladbi Vasilija Mirka: h) Jaz bi rad vedel, i) Kako cigani delajo.

Petek, 31. maja: »Mladina na našem Jadranu na izletih in letovanjih.« Opisuje gosp.

Viktor Pirnat. Predavatelj bo pregledno opisal potek dogodkov od določitve izletnega načrta preko zbiranja do zaključka izleta samega. Isto tako bo pregledal delo za letovanje od prošnje za sprejem v kolonijo do povratka z morja. Prečital bo nekaj pism naše mladine iz ljudskih in meščanskih šol, ki je letovala ali izletela v domove JS ali pa v kake

druge domove, ki jih JS podpira. Opisal bo te domove predvsem v Gornjem Jadranu, kamor slovenska mladina posebno zahaja, doketil pa se bo tudi ostalih. — Zemljevid naše morske obale.

— V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 26. maja, ob 17. uri: Higiena živali in hlevov. Predava g. inž. Riegler.

Stanovska organizacija JUU

Dabla

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ČRNO-MELJ-METLIKA bo zborovalo dne 8. junija 1940. v Semicu po predhodnem izletu na Smuk. Vsi s prvim vlakom v Semic, nato na izlet, po izletu skupno kosilo, nato zborovanje z dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Poročilo tajnika in blagajnika ter dopisi. 3. Razprava o predlogih za banovinsko skupščino in izvolitev delegata. 4. Referat: »Utiš s hospitacije v III. razredu poizkusne šole za Bežigradom z razpravo. 5. Slučajnosti. — Odbor prosi vse one, ki niso izpolnili svojih obvez napram društvu, da to do zborovanja store! — Nasvidenje 8. junija 1940. v Semicu! Odbor.

Poročila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA-OKOLICA — VZHODNI DEL — je zborovalo dne 11. maja 1940. ob 9. uri v Trgovskem domu v Ljubljani. Zborovanja se je udeležilo 55 članov in članic, t. j. 66 %.

Zborovanje je otvorila tov. predsednica F. Završanova. Pozdravila je navzoče zborovalce, še posebej tov. predavatelja, ravnatelja meščanske šole na Rakeku, V. Kunsta. Tovaršu Luliku, podpredsedniku društva, je izrazila sožalje ob smrti njegovega očeta. Pozdravila je tov. Webra, ki je takoj po okrevanju od težke bolezni prišel na zborovanje. Odsotnost na zborovanju je opravila tov. V. Maurerjeva. Predsednica je izrazila iskreno željo, naj bi se vsi tovariši in tovaršice zavedali svojih dolžnosti do društva in organizacije in redno prihajali na zborovanja. — Po pozdravnih besedah je predsednica pojasnila zborovalcem položaj v organizaciji, vstop učiteljev Srbov v banovini Hrvatski v Savez hrvatskih učiteljskih društev, akcijo za povzemanje premikov in napredovanja v višje skupine.

Poročilo predsednice se sledilo važnejši dopisi, ki jih je prečitala tov. tajnica St. Podbevškova. Ker so na dnevnem redu volitve delegatov in njih namestnikov za banovinsko in državno skupščino, se zborovalci podrobno seznanijo z načinom volitve, ki določa število delegatov po številu članov v društvu. Do prihodnjega zborovanja, ki naj bi se po vseh društvih vršilo meseca junija, naj članstvo pripravi predloge za banovinsko skupščino.

Tov. M. Kosin je poročal o običnem zboru U. T., na katerem je zastopal naše društvo. Vsem tistim, ki so pristopili k U. T. kot člani s predpisanim deležem, je pojasnil položaj, ki je nastal sedaj, ko se bo podjetje iz zadruge preosnovalo v delniško družbo. Vzpodbujal je vse navzoče učiteljsko, naj pristopa, v kolikor še tega ni storilo, k svojemu lastnemu gospodarskemu podjetju.

Poročilom društvenih funkcionarjev je sledilo nad vse zanimivo predavanje tov. V. Kunsta o pouku elektrike v osnovni šoli. Predavatelj je takoj v uvodnih besedah pojasnil poslušalcem, kako pomemben je šablonski je bil pouk, ki smo ga bili v tem predmetu deležni nekoč mi in, ki ga je še sedaj, v dobi elektrike, prenekateri deležni. Z učili, ki jih je po njegovih preizkušnih načrtih izdelala Učiteljska tiskarna, je praktično pojasnjeval električne pojave, ki so se zdeli doslej marsikomu od navzočih prekomplirani, da bi jih lahko pojasnili otrokom osnovne šole. Z zanimanjem in začudenjem je sledilo učiteljsko predavatelju od poizkusa do poizkusa in odobravalo njegova stalna prizadevanja po zgraditvi domače slovenske šole, ki bo vzgajala in poučevala otroke za cilje in naloge, ki so nam zadane, nam potrebne in tudi dosegljive. Ob zaključku predavanja je tov. Kunst pojasnil navzočim izdelavo učil, ki so šolam na razpolago pod zelo ugodnimi plačilnimi pogoji in, ki bi ob večjem zanimanju postala gotovo še cenejša kot so. — Tov. predsednica se je predavatelju toplo zahvalila.

Po predavanju so se vršile volitve delegatov za banovinsko in državno skupščino. Za banovinsko skupščino je bila izvoljena tov. St. Podbevškova, za državno skupščino pa tov. D. Zemličeva. Namestnica obeh delegatinj je tov. J. Likarjeva. Društvo bo zastopal podpredsednik tov. Lulik Avgust.

Ker pri zadnji točki dnevnega reda: slučajnosti, ni predlogov, se določi prihodnje

zborovanje. Vršilo se bo izven Ljubljane, da bo omogočen udeležencem toplejši stik s tovariši in bo tako dana priložnost za zblizanje. Zborovalci se odločijo za Kamnik. Prevoz in skupno kosilo bo preskrbel odbor, ki bo članstvo o vsem pravočasno obvestil. Predsednica zaključila zborovanje in se udeležencem zahvalila za sodelovanje.

Završan Franciška, Podbevšek Stefaniya, predsednica, tajnica.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR-LEVI BREG je zborovalo v soboto, dne 4. maja t. l., na Pesnici v dvorani g. Kerenciča. Udeležba, ki je že več let pri zborovanjih tega društva odlična, je tokrat zaradi trajnega dežja in slabih prometnih zvez nazadovala. Od 97 članov je bilo došlo 43, kar je spričo navedenih ovir še zadovoljivo.

Uvodoma se je tov. predsednik spomnil v aprilu t. l. preminule tov. Čonč Franciške in ponovno pok. tov. Froma V., ki je 20 let deloval v kraju zborovanja. Pozdravil je g. Kerenciča, znanega prijatelja učiteljskega, ki je odgovoril s prisrčno dobrodoščilo vsem zborovalcem. Svoje odsotstvo je opravičil domači župan g. Fras Franjo in poslal učiteljsko pozdrave.

Pri obravnavi dopisov se je društvo izreklo proti prostov. zavarovanju — radi pretežkih sedanjih gmotnih prilik. Zopet je ugotovilo primere, da se tov. prepoveduje bivanje izven služb. kraja, v katerem nikakor ni dobiti stanovanj! V prepovednem odloku naj se vendar obenem nakaže prizadetemu stanovanju!

V točki funkcijarskih poročil je blagajnik tov. Horvat imenoma konstatiral članarinske dolžnike ter je bilo sklenjeno, da v primerih morebitnih diferenc te ovirajo prizadeji do prihodnjega zborovanja z dokazili. Letošnji dolžniki naj članarino poravnajo še pred počitnicami, najboljše prve dni junija, prejšnjeletni dolžniki pa naj vsaj v obrokih odplačujejo stari dolg, sicer se bo dolg izterjal potom odvnetika! Poravnati je tudi naročnino za Šolsko matico! Tov. Andrejčič je opozoril na zapostavitve staroukopenecv pri izenačenju premikov. Tov. predsednik ponovno poziva, da naj nadzorni odbor čisto pregleda poslovanje društvene uprave, članarino naj po zadnem sklepu šolske uprave učiteljskega redno odpošljejo, da tov. blagajnik lahko redno nakazuje prispevke sekciji, ostali funkcionarji (za UT, UP, MM, US itd) naj redno podajajo poročila, četudi kratka! Tov. Lešnik razloži sedanjo organizacijsko obliko UT.

V razgovoru o aktualnih stanovskih, pedagoških in službenih zadevah je poročal tov. predsednik ter je učiteljsko zavzelo sledeče stališče k nastopnim zadevam:

1. Reasumacija o anketi glede kmetijskega pouka izvršimo pri prih. zborovanju.

2. Glede akcije podpiranja učencev nadarjenecv, ki jo v načelu kot silno aktualno pozdravljamo, imamo pomisleke v administrativnem načinu, akcija sama pa naj poseže globlje tudi v preustroj ustrezajočega načina vzgojno učnega dela! O tem vprašanju je nujno potrebno razpravljati v naših pedagoških glasilih!

3. Smo načelno proti vsem zbiralnim akcijam v šolah ter je v tem smislu že pred leti odločila tudi šolska oblast. Osebito pa ni vzgoji v korist, če mladina sodeluje pri takih akcijah dveh različnih ustanov istočasno, kar nikakor ne dovaja mladine k toliko naglašeni in zares nam prepotrebni vzajemnosti in bratski složnosti! Naš narod nas želi videti složne ter bodo vse slične akcije uspešne le, če vsaj narodno obrambne ustanove z njimi nastopajo strnjene! Tu ob meji pa smo sami potrebni pomoči, zato tu take akcije opuščajmo!

4. Pogozdovanje je poleg gospodarskih, vremenskih, zdravstvenih i. dr. dobrin izredno važno vprav v obmejnih pokrajinah, saj je tu še tudi obrambno-varnostnega pomena! Zato naj odločilni faktorji ob vsestranskem sodelovanju občin, šol, vojaštva itd. zlasti tu podpro pogozdovanje!

5. Stanarina učiteljev, poročenih z neučiteljki in gospodinjstvo ločenih, je največja krivica v toliko, da se tako dolgo sploh ni pri-

znala, sedaj pa od samega priznanja prizadete morejo živeti! Zato sekciji prosimo, naj vložijo na pristojno mesto že tudi tožbo za nakazilo prejšnjeletne staranine tem tovarišicam!

6. Zopet so odpravljene čitanke, in to III. in IV. Menjava učnih knjig v teh težkih časih vzbuja že dolgo nezadovoljstvo na vseh, osebito še ljudskih šolah, ki so pač obvezne za premožne in — siromake. Začasno naj se s tem počaka, pač pa pripravljaj nove učne knjige ter je k njih sestavi povabiti priznane, v šolah (ne le na drugih mestih) delujoče učitelje — praktike! Cene niti blizu ne smejo biti sedanje!

Sklepi in predlogi — v kolikor že niso zapopadeni v prejšnji točki:

1. Društvo se v vsem obsegu pridružuje resoluciji udeležencev tečaja za kmetijske nadaljevalne šole v Mariboru (glej »Večernik«, št. 98., z dne 30. aprila t. l.).

2. Sprejet je bil tudi predlog glede priznanja dnevnice drž. uradnikom, ki so na orožnih vajah.

3. Pavšalnim blatilcem našega stanu in s tem tudi naše šole in našega naroda, katerih niti sedanja rešna doba ni zresnila, velja naš prezir v oni meri, kot našim narodnim nasprotnikom in izdajicam! Smo za stvarno in dostojno kritiko, smo za strogost in zakonito postopanje napram morebitnim prestopnikom — posameznikom, toda v vseh stanovih, ne le v učiteljskem! V ostalem pa ravno obmejno učiteljsko danes apelira na: odpravo krivic, medsebojno oduševanje in naše pravo bratstvo! (Sprejeto z burnim pritrdjevanjem.)

4. Enako navdušeno je bila sprejeta obmejna resolucija, nanašajoča se na potrebo izrednih ugodnosti obmejnemu ljudstvu in učiteljsstvu v teh izrednih časih. Resolucija se glasi:

1. Obmejno učiteljsko, skupno z obmejnimi ljudstvom, živi že dolgo, osebito pa še od lanske jeseni, zaradi izrednih prilik v najtežjih razmerah, od katerih so naravnost neznošne zlasti materialne. V takih razmerah je vsako delo kvalificirano kot delo »na terenu« ter naj se upošteva in nagradi s posebnimi »terenskimi dokladami« in raznimi ugodnostmi.

2. Učiteljsstvu v obmejnih srezih je vsaj za dobo teh izrednih razmer takoj priznati in izplačevati izredne obmejne doklade! (Slične doklade ima učiteljsko tudi v obmejnih pokrajinah drugih držav.)

3. Vsemu, zlasti še obmejnemu učiteljsstvu, ki mora bolj kot vse ostalo prenašati vse in biti pripravljen na vse, je priznati (kot je to že predlagalo učiteljsko gornjegrajskega sreza) za dobo teh izrednih razmer moratorij, kot se priznava voj-

nim vpoklicancem! Enako ugodnost zahtevamo tudi za naše narodno-zavedno obmejno ljudstvo, kojega sestavni in sotrepci del smo obmejni učitelji!

4. Obmejnemu učiteljsstvu je za dobo teh izrednih razmer izjemoma črtati vse odtegljaje od službenih prejemkov, izjemoma prvenstveno priznavati vsa dotekla napredovanja in nakazati vse terjatve iz prejšnjih let!

Stavimo te izjemne zahteve, ker leta in leta že kličemo k posebnemu upoštevanju obmejnega šolstva, obmejnega učiteljskega in obmejnega ljudstva, terjamo zaman priznanje prvega ali vsaj drugega plačilnega razreda, katerega so deležni (in jim ga po vsej pravici iz srca le privoščimo) drž. nameščenci v notranjih večjih, danes niti blizu tako eksponiranih, pa tudi zaradi dragine manj trpečih krajih, kot so obmejni. V izrednih razmerah hočemo vztrajati in vzdržati, zato pa imamo tudi polno pravico do izrednih eksistenčnih ugodnosti!

Prihodnje zborovanje (kratko) bo dne 15. junija t. l. ob 11. uri po skupni uradni konferenci. Obravnavali bomo le napovedano reasumacijo, zanimivo situacijsko poročilo in predloge za banovinsko skupščino! — Pripravite!

Predsednik:
Vauda Mirko s. r.

Tajnica:
Rečnik Ivanka s. r.

Novosti na knjižnem trgu

—k Aleš Ušeničnik: Izbrani spisi III, zvezek. Založba Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. 1940. Cena vezani knjigi 90 din. Knjiga obsega 319 strani in je razdeljena v sledeča tri poglavja: 1. Filozofski in njih misli, 2. Filozofski problemi, 3. Svetozori.

Učiteljska tiskarna

—t V Knjižarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njeni podružnici v Mariboru dobite pisarniške potrebščine za šolo, pisarne in dom, knjige za šolanje otrok, znanstvene in leposlovne vsebine za odrasle, za otroke, za odraslo mladino, prijatelje in znanke, učila za vse, merila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo, svetlopisni papir »Jasnit« za kopiranje načrtov in skic. V tiskarni se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela.

Pivo LEŽAK IN BOK

iz

Pivovarne Union v Ljubljani

se najbolje priporoča



Gostilna „Ražem“
Ljubljana — Žabjek

Prvovrstna primorska kuhinja, izborna vina in vedno sveže pivo. — Cenjenemu učiteljsstvu se priporoča

Zoran Ražem

Telefon št. 28-57

V KNJIGARNI UČITELJSKE TISKARNE v Ljubljani in njeni podružnici v Mariboru dobite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom. knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole;

FABIANI & JURJOVEC
LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA 5

priporočata veliko izbiro damskega in moškega blaga, preproge, zastore, odeje, perje, puh itd. Postrežba solidna!